

Kulturlyftet – kultur i hela landet

Kulturrådet pratar om det, Sveriges kommuner och landsting pratar om det och politiker inom alla partier pratar om det; kultur i hela landet. En politik där alla, oavsett bostadsort, får tillgång till kvalitativ kultur och eget skapande. Men vad händer i praktiken? Har vi kultur i hela landet? Svaret blir tyvärr ett mediokert; nej.

Som företrädare för de regionala kulturinstitutionerna och organisationen Hela Sverige ska leva, vill vi skapa opinion för ett kulturlyft där Sverige gör en verklig satsning på kultur i hela landet. Vi behöver en höjd ambitionsnivå som måste gälla hela vårt avlånga land. För vi och många med oss, vet att konsten och kulturen besitter stora krafter och är ovärderliga verktyg i utvecklingen av ett hållbart och inkluderande samhälle.

Konsten och kulturens plats i samhället borde vara självklar. Lika självklar som vilken infrastruktursatsning som helst. Vi behöver vatten, luft och mat för att leva, vägar för att komma fram. Sjukvård, skola och omsorg behövs för att hantera vardagen. Vi är i behov av bildning för att kunna läsa av och hantera en allt mer föränderlig omvärld. Bildning och konst är intimt förknippade med varandra.

Sverige är ett rikt land, rikt både till yta, mänskliga kompetenser och ekonomiska resurser. Vi har en jämförelsevis väl utvecklad välfärd och lever i ett till stora delar jämlikt land. Under senare år har dock skillnader i levnadsvillkor och tillgång till samhällsservice ökat så väl inom landets storstäder som mellan stad och land. Detta behöver uppmärksammas och motverkas. Diskussionen om att hela Sverige ska leva är allt annat än ny, men fortfarande högst aktuell!

Idag finns planer på att rita om Sveriges karta, sex nya storregioner föreslås ersätta dagens länsindelning. Redan 2011 sjösattes Kultursamverkansmodellen vars syfte var att öka det regionala inflytandet och att förtydliga ansvarsfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå. Sedan 2013 är alla utom Stockholms län med i modellen. Inom kultursektorn har vi viktig erfarenhet av utvecklingsarbete och samverkan, en kompetens värd att ta till vara om arbetet med regionombildningen blir verklighet.

När vi talar om samhällsstruktur måste vi påminna oss om att Kultursamverkansmodellen och Sveriges nya storregioner är administrativa konstruktioner. Det är de människor som lever och verkar lokalt som genom delaktighet och dialog bygger vårt samhälle. Det är institutionerna, konstnärerna och kulturutövarna som bor och verkar i hela landet som lägger grunden för den konst och kultur vi har.

I Sverige har vi offentligt finansierad konst, det är bra, det ska vi ha. Det skapar möjligheter för konsten att utvecklas. Konsten är kärnan i bland annat besöksnäringarna. I den nyss utkomna rapporten ”Ett plus ett blir tre”, framtagen på uppdrag av Visita och Svensk Scenkonst, visar man tydligt på kulturens roll för ett resmåls attraktivitet, för turism och regional tillväxt. Branschen är enligt Tillväxtverket en av de sektorer som växt snabbast sedan 2000. Många utvecklingsområden kan lyftas där kulturen, om den blir en naturlig del i fler

politiska processer, kan bidra till konstruktiva lösningar och mervärden för såväl medborgare som näringsliv.

Bildning, kultur och demokrati är oskiljaktiga, utan kultur är det omöjligt att upprätthålla en demokrati. För detta är regionalt förankrade institutioner ett omistligt nav för ett hållbart kulturliv. Enstaka utflyttade statliga ”filialer” och turnerande aktörer är långt ifrån tillräckligt för att skapa en lokal och regional dialog värd namnet. Genom att mötas på olika arenor, på bygdegårdar, i samlingslokaler eller teatersalonger runt om i landet, skapas insikter om och förståelse för egna och andras förutsättningar, önsknings och drömmar.

En satsning på konst och kultur är en nödvändighet i dagens politiska klimat både i Sverige, Europa och övriga världen. Genom Kulturlyftet – kultur i hela landet, vill vi uppnå utveckling genom ett ökat statligt engagemang och en statlig ekonomisk satsning.

1 miljard till kulturen

En stark och fri professionell konst tillsammans med den kritiska bildningen är några av de viktigaste grundstenarna i ett demokratiskt samhälle. Vi vill stärka spets, bredd och djup inom kulturen. Vi vill ge utrymme för nya kulturformer och ge plats åt nya aktörer. Därför vill vi att staten stärker finansieringen med 1 miljard, där 250 miljoner kronor öronmärks för kultursamverkansmodellen.

Dialog med staten

Kultursamverkansmodellen är nu etablerad i hela landet. Vi är positiva till modellens införande, till regionernas ökade inflytande och till den aktiva och medvetandegörande dialogen som kulturplanearbetet innebär. Dock önskar vi en bättre kontakt mellan statlig och regional politisk nivå. Vi uppmanar ansvariga för den nationella politiska nivån att skapa strukturer för konstruktiv och kontinuerlig dialog.

En nationell digital plattform

Våra 65 institutioner skapar förutsättningar för möten mellan människor och för konstnärlig utveckling där vi verkar. Vi vill medverka till en digital plattform för den regionala konsten och kulturen för så väl scenkonst, musik som utställningar. Vi ser vikten av en bevakning som lever upp till sin demokratiska roll som informationsbärare, granskare och debattarena i hela landet. Vi vill bidra till en plattform där kritik, publik och kulturskapare interagerar och kommunicerar.

Nu är det tid för vår regering, så väl kultur- som stats- och finansminister, att gå från insiktsfulla nickar och vackra ord till handling och prioritering. 1 miljard kronor är en liten investering i förhållande till andra statliga investeringar, men mycket pengar för konst- och kultursektorn. Satsningen skulle ge en mängd möjligheter och bidra till ett öppet och vitalt samhällsklimat. 1 miljard är en liten insats i förhållande till de samhällsvinster som skulle skapas. Sverige behöver ett Kulturlyft – ett kulturlyft för hela landet och för vår framtid.

Länsteatrarna i Sverige

Ordförande Åsa Kratz (S)

Vice ordförande Lena Carlbom (C)

Regional Musik i Sverige

Ordförande Nina Björby (S)

Vice ordförande Gunn Öjebbrandt (KD)

Länsmuseernas samarbetsråd

Ordförande Yvonne Hagberg (S)

Vice ordförande Inga Göransson (C)

Hela Sverige ska leva

Ordförande Åse Classon

Ordförande Staffan Nilsson

Verksamhetschef Terese Bengard